PRIN MARILE BIBLIOTECI ALE LUMII: SPRE BIBLIOTECA VIITORULUI

Voica RADU

O părticică din fiinţa noastră istorică se află în fiecare din aceste minuni ale minţi omeneşti: *cartea* şi *biblioteca*. Lungul drum al *cărţii* şi al *scrierii*, de la tăbliţele de argilă sumeriene şi papirusurile egiptene, de la pergament la manuscrisele medievale şi până la textele tipărite sau, mai nou, la suportul electronic, reprezintă tot atâtea trepte de evoluţie a omenirii. Dar zorii umanităţii, începuturile îndepărtate, originile, geneza *scriere – carte – bibliotecă*, reunesc, poate, cel mai bine esenţa spiritului nostru.

Scrisul a fost una dintre descoperirile de importanţă capitală din istoria omenirii, fără scris, lumea noastră s-ar fi configurat cu totul altfel. Începând de la tăbliţele de lut din vechiul Sumer şi până la atât de cunoscutele programe de editare de text ale zilelor noastre, scrisul „a reprezentat, poate, cea mai importantă formă de comunicare a ideilor, conceptelor, teoriilor, practic, a întregii culturi umane”[1]. Când ne gândim la scris, unul dintre primele cuvinte care ne vin în minte este *carte*. *Cărţile* au reprezentat, timp de sute de ani, singurele modalităţi de transmitere a unor informaţii, indiferent de natura acestora (religioase, ştiinţifice, laice etc.), transformarea lor reflectând evoluţia tehnologică a omenirii. Astfel, foarte mult timp, cărţile au fost scrise de mână şi apoi copiate de persoane special instruite şi calificate în acest sens. Odată cu apariţia

[1] Elisabeth Harper, *Povestea scrisului*, Editura Tineretului, Bucureşti, 1960, p. 14.

BDD-A12918 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:04 UTC)

tiparului (în Europa, în jurul anului 1450, în China şi Coreea el fiind cunoscut cu mult înainte), lucrurile s-au simplificat şi cărţile au intrat în firescul acelor timpuri, devenind o realitate accesibilă marelui public.

Datorită invenţiei lui Gutenberg, în perioada 1450-1500, în marile centre europene (Veneţia, Mantua, Nürenberg, Augsburg, Basel, Köln, Lyon, Milano, Paris, Roma, Strasbourg etc.) s-au tipărit primele cărţi, numite *incunabule* (denumire preluată din tehnica de tipărire, prin crearea unor matriţe în lemn în formă de leagăn). *Incunabulul* este un exemplar dintr-o carte tipărită sau oricare altă imprimare (tipărire), poate fi chiar o singură pagină, care a fost tipărit în primii ani ai introducerii tiparului (între 1455 şi 1501). *Primul incunabul* recunoscut este *Biblia*[2] tipărită în jurul anului 1455 de Gutenberg, fiind considerată prima carte tipărită din Europa. S-au păstrat doar patru exemplare complete.

Până la mijlocul secolului XIX când a fost introdusă *tipografia* (tiparniţa) cu aburi, *tipăritul* se făcea manual.

România se numără printre primele ţări care au introdus tiparul imediat după 1500. Ieromonahul Macarie, care a învăţat meşteşugul tiparului la Veneţia, a început această activitate la Târgovişte, capitala Ţării Româneşti, sprijinit de domnitorul Radu cel Mare. Prima carte tipărită a fost în 1508, *Liturghierul lui Macarie*.

Conceptul de *carte* a rămas neschimbat timp de secole, în ciuda faptului că tehnologia imprimării s-a modificat radical. Aceasta s-a încheiat acum câţiva ani, deoarece cărţile au intrat într-o nouă etapă evolutivă − *cartea electronică*, sau *e-cartea* − care este o versiune digitală a unei lucrări (existentă deja în format scris sau difuzată doar în formatul digital), versiune ce

---

[2] Nicolae Şarambei, *Istoria cărţii*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1990, p. 27.

BDD-A12918 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:04 UTC)

poate fi vizualizată fie prin intermediul unui calculator, fie prin intermediul altor dispozitive compatibile. *Cărţile electronice* prezintă unele dezavantaje (piratarea, numărul încă mic al utilizatorilor), dar şi multe avantaje. Primul (şi probabil cel mai important) este spaţiul ocupat. *E-cărţile* ocupă foarte puţin spaţiu pentru depozitare, toate cărţile scrise vreodată în lume încăpând pe un *hard disk* performant. În acest format, „cărţile sunt mult mai accesibile şi «mai portabile», ceea ce reprezintă un factor foarte important în ziua de azi. Alt avantaj este reprezentat de costul foarte mic al publicării unei astfel de cărţi, un factor care s-ar putea dovedi a fi decisiv, pe termen lung, în evoluţia cărţilor electronice”[3]. Ar mai fi şi alte avantaje: cel ecologic (protejarea pădurii) şi cel „medical” (alergii, microbi − praful de carte).

Din nefericire, se pare că *e-cărţile* reprezintă viitorul conceptului de *carte* şi că, la un moment dat, *cărţile de hârtie* vor fi privite ca nişte curiozităţi, ca nişte obiecte de anticariat. Evident, acest moment este încă departe în viitor, dar se pot observa deja semnele sale prevestitoare. Acest viitor necesită sprijinul a două elemente ajutătoare majore: dezvoltarea mai rapidă a tehnologiilor care să permită citirea *e-cărţilor* într-un mod la fel de natural ca şi o carte obişnuită şi stabilirea unui canal de distribuţie care să elimine acei intermediari (agenţi, edituri etc.) dintre un autor şi publicul său. Rămâne de văzut dacă acest lucru se va întâmpla sau nu şi, dacă da, cât de curând va fi.

Dar cărţile scrise de-a lungul vremii s-au păstrat în *biblioteci*, stând mărturie istoriei şi evoluţiei spiritului uman. *Cea mai veche bibliotecă* cunoscută este cea de la Ninive, *Biblioteca regelui Asurbanipal* care cuprindea două încăperi cu

---

[3] Pierre Carlier, *Cartea un călător milenar*, Editura Tineretului, Bucureşti, 1964, p. 127.

BDD-A12918 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:04 UTC)

numeroase lăzi în care s-au găsit peste 22 000 de tăbliţe de lut. Aceasta avea şi un bibliotecar şi chiar cataloage din care au ajuns fragmente până în epoca contemporană şi au putut fi studiate cu ajutorul calculatoarelor. În Grecia au funcţionat, de asemenea, biblioteci. La Atena existau în şcoli, în temple sau funcţionau *biblioteci personale*, cum a fost cea a lui Aristotel sau cea a lui Pisistrate. *Biblioteca din Alexandria* cuprindea aproximativ 700 000 de manuscrise care au fost sistematizate şi catalogate de personalităţi ştiinţifice ale vremii.

Biblioteca din Pergam a ajuns în posesia reginei Egiptului, Cleopatra, această bibliotecă alăturându-se apoi celei din Alexandria. Romanii au continuat tradiţia, creând şi prima *bibliotecă publică* în timpul lui Caesar şi o bibliotecă cu două secţii, de limbă greacă şi de limbă latină, în timpul împăratului Augustus. În secolele V şi VI, după ce Imperiul Roman s-a destrămat, *bibliotecile* au fost mutate în mănăstiri din cauza vremurilor tulburi. Multe biblioteci au fost răspândite în mânăstirile din Anglia, Scoţia, Irlanda şi Spania. La începutul secolului al IV-lea, Constantin cel Mare a înfiinţat la Constantinopol o *bibliotecă* care a dăinuit până la 1453. Începând cu Carol cel Mare, s-au adunat cărţi în biblioteca regală care, după revoluţia din 1789, „a format baza *bibliotecilor naţionale*”[4].

În epoca medievală, în Europa au continuat să se creeze *biblioteci personale ale intelectualilor* vremii, precum şi *biblioteci de curte ale împăraţilor, regilor, seniorilor*. Pe de altă parte, au cunoscut o largă înflorire *bibliotecile clericale* şi cele ale *universităţilor*. Cele clericale (ale mânăstirilor, ale papilor, patriarhilor, episcopilor etc.) au lăsat un fond de carte deosebit de bogat.

---

[4] *Ibidem*, p. 94.

BDD-A12918 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:04 UTC)

În secolul al X-lea, s-a fondat, la Bagdad, o *bibliotecă* cuprinzând 12 000 de volume: opere inedite, traduceri din greacă, sanscrită, chineză. În 1233, activitatea acesteia s-a lărgit considerabil, fiind construită aici o bibliotecă pentru toate popoarele Orientului, cu sute de mii de cărţi. De remarcat, că în răstimpul secolelor X-XIII, Orientul a cunoscut foarte numeroase şi bogate *biblioteci particulare*. Celebră era *biblioteca din Cairo* care, în secolul al X-lea, poseda un fond de 1 600 000 de volume de matematică, filosofie etc.

Până în secolul al X-lea apare noul mobilier numit *lectrium* sau *pulpitum*, era un pupitru cu tăblia înclinată pe care se culcau cărţile astfel încât să se vadă titlul trecut doar pe copertă şi, eventual, să poată fi consultate pe loc. În unele biblioteci volumele erau prinse cu lanţuri de pupitru pentru a le feri de răufăcători. Abia în secolul al XVII-lea, când numărul cărţilor a crescut, acestea au început să fie aşezate, ca astăzi, vertical, ceea ce a dus la imprimarea numelui autorului şi a titlului pe cotor. Rafturile erau înălţate până la tavan şi uneori se construiau galerii la jumătatea pereţilor pentru a înlesni accesul la cărţi.

Începând cu secolul al XII-lea au luat fiinţă *primele biblioteci universtare* la Bologna, Oxford, Paris, Praga, Viena, Cracovia, Heidelberg etc. Biblioteca din Oxford, arsă deoarece a fost considerată eretică, în 1549, din porunca lui Edward VI, a fost restaurată de Thomas Bodley între 1597 şi 1602, dată după care a devenit cunoscută sub numele de *Bodleian Library*. La Florenţa, „Cosimo de Medici a înfiinţat Biblioteca Marciană, iar Lorenzo Magnificul Biblioteca Laurentiană. În 1602, cardinalul Frederioco Borromeo pune temelia Bibliotecii Ambrosiene din Milano cu acces pentru public din 1609”[5].

---

[5] *Ibidem*, p. 105.

BDD-A12918 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:04 UTC)

Biblioteca Regală a Franţei a fost creată de Ludovic al XII-lea (1498-1515) la Blois. În timpul regelui Francisc I (1515-1547) la Fontainbleu, biblioteca a fost mutată şi i s-a adăugat biblioteca personală a regelui. Condusă de Guillaume Budé, aceasta a fost îmbogăţită cu însemnate fonduri de manuscrise greceşti şi orientale. În timp au fost făcute numeroase achiziţii: *manuscrisele Caterinei de Medici*, documente istorice ale lui Lomenie de Brienne, *manuscrisele lui Hurault*. În 1622 exista un catalog care menţiona 6 000 de manuscrise. Au loc importante achiziţii în timpul lui Colbert: biblioteca lui Gaston d'Orléans, bibliotecile lui Ph. de Béthune şi Fouquet, colecţia de stampe a abatelui de Marolles. În 1718 biblioteca număra 70 000 de volume, continuând să crească în permanenţă. În secolul XVIII, biblioteca a fost împărţită în patru departamente: imprimate, stampe, manuscrise, monede şi medalii. Din 1735, biblioteca regală este deschisă publicului. În timpul revoluţiei va număra aproximativ 157 000 de volume

Biblioteca Mazarină a fost una dintre cele mai importante colecţii de cărţi din secolul XVII atât prin cantitatea cât şi prin calitatea documentelor strânse. Gabriel Naudé, fostul bibliotecar al lui Richelieu a achiziţionat 45.000 de volume în timpul celor zece ani în care călătorise prin Flandra, Italia, Germania, Spania, Anglia. În prezent Mazarina este una dintre cele mai bogate biblioteci pariziene.

Biblioteca lui Colbert conţine cele mai preţioase cărţi ale Catedralei din Metz, printre acestea figurând şi *Psaltirea*, şi *Biblia* lui Carol cel Mare. După moartea lui Colbert, cele 60 000 de volume ale colecţiei au fost vândute la licitaţie de către moştenitorii săi; în secolul următor, Ludovic al XV-lea a cumpărat de la unul din ei 15 000 de manuscrise.

Biblioteca Congregaţiei benedictine reformată de la Saint-Maur a instituit la Saint-Germain-des-Prés o bibliotecă deve-

BDD-A12918 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:04 UTC)

nită centru de cercetări, de clasificare şi de publicaţii sistematice a scrierilor medievale. Cei mai de seamă eruditi ai acestui ordin au fost Jean Mabillon (1632−1703) şi Bernard Montfaucon (1653−1741); primul dintre cei doi a colaborat la inventarierea manuscriselor latine de la *Biblioteca Regală a Franţei* şi întreprinde o seamă de călătorii în Italia pentru a descoperi şi copia manuscrise vechi.

Şi *Biblioteca Vaticanului* înregistrează o îmbogăţire a fondurilor sale, cele mai importante colecţii fiind colecţia de *manuscrise Orsini*, *Biblioteca de la Heidelberg* şi *biblioteca reginei Cristina a Suediei*. Orsini îşi adunase pentru colecţia sa manuscrisele lui Petrarca, Boccaccio, manuscrise bizantine provenite de la emigranţii greci Lascaris.

Biblioteca din Berlin s-a constituit în 1661 pe baza colecţiei ducelui de Brandenburg, într-un palat, fiind cel mai mare complex de clădiri istorice din centrul Berlinului. Un nou început l-a constituit în viaţa bibliotecii începutul seolului XIX, când pe lângă bibliotecă s-a înfiinţat o universitate. Biblioteca va putea fi consultată numai de către profesori şi va fi condusă de rectorul universităţii.

Biblioteca din Sankt Petersburg a fost fondată în 1795 şi deschisă în ianuarie 1814. Cei mai prestigioşi scriitori şi compozitori ruşi au muncit la această bibliotecă, printre ei numărându-se şi Lev Tolstoi. Această *bibliotecă* dispune de 26 de săli de lectură frecventate de mai mult de un milion de cititori pe an, având în posesie peste 98 milioane opere, periodice şi manuscrise. Fondurile ruseşti de carte sunt cele mai substanţiale din lume; de asemenea, foarte bogat este departamentul de timbre. Fondul de carte, care conţine mai mult de 6 000 de cărţi vechi, reunite într-un cabinet vechi, reconstituie atmosfera unei biblioteci monastice din secolul XV. Aici se află celebra bibliotecă a lui Voltaire ce cuprinde aproximativ 7 000 volume, de asemenea *biblioteca lui Diderot*,

BDD-A12918 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:04 UTC)

recent regăsită, autografele lui Petru cel Mare, *Evanghelia lui Ostromir*.

În secolele XVIII şi XIX, iau fiinţă mari biblioteci publice devenite ulterior biblioteci naţionale: *Biblioteca de la British Museum, Biblioteca Congresului* (Washington, 1802) etc.

În spaţiul nostru, *cele mai vechi centre de cultură* ale Ţării Româneşti erau la *Mănăstirile Vodiţa*, *Tismana* şi *Cozia*, primele două ctitorite de Nicodim în a doua jumătate a secolului XIV. Aici se copiau şi se împodobeau manuscrise. Astfel de lăcaşuri de cultură activau şi în Moldova, la Neamţ (sfârşitul secolului XIV) şi la Bistriţa (începutul secolului XV). În două dintre aceste mănăstiri s-au scris cele mai vechi cărţi ale noastre: *Tetraevangheliarul* din 1404−1405, copiat de Nicodim la Tismana şi un *Tetraevangheliar,* întocmit şi pictat la 1429 de Gavril Uric, la Neamţ (aflat în prezent la Biblioteca Bodleiană din Oxford). Alte biblioteci au luat fiinţă în secolul XV, la Voroneţ (de unde provin primele cărţi româneşti), Putna şi Bistriţa (unde s-au păstrat primele noastre tipărituri). În rafturile bibliotecilor mănăstireşti, pe lângă cărţile de cult, se găseau şi zbornice conţinând fragmente de cronici, legende hagiografice, vieţi de sfinţi etc. *Primele biblioteci domneşti* din istoria noastră au fost cele ale lui *Despot Vodă* (1561−1563), creator de şcoală superioară la Cotnari, şi *Petru Şchiopul* (1574−1591). Tot din secolul XVI datează şi *biblioteca lui Luca Stroici*, mare logofăt al Moldovei, care spre sfârşitul vieţii şi-a dăruit cărţile Mănăstirii Dragomirna. În 1547 s-a înfiinţat *prima bibliotecă şcolară în ţara noastră*, pe lângă gimnaziul luteran din Braşov, prin strădania umanistului sas Johann Honterus. În fruntea bibliotecilor din secolul XVII se află cele ale unor mari cărturari cum sunt: Grigore Ureche, Miron Costin, Udrişte Năsturel etc. Singurele biblioteci din care s-au păstrat exemplare, din acea vreme, sunt *biblioteca de la Mănăstirea Mărgineni* (Prahova) *a stolnicului Constantin*

BDD-A12918 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:04 UTC)

Cantacuzino şi cea de la *Horezu*, a lui *Constantin Brâncoveanu. Prima bibliotecă din Transilvania* este legată de numele lui Sava Brancovici, mitropolit de Alba Iulia. *A doua bibliotecă ardeleană*, datând din 1693, este cea a *Bisericii Sf. Nicolae* din Şcheii Braşovului. În secolul XVIII, legendara *bibliotecă a Mavrocordaţilor* era invidiată şi râvnită de suverani, principi ai bisericii şi colecţionari din întreaga Europă. Bibliotecile mănăstireşti de la Secu, Dragomirna şi Bisericani din Moldova, precum şi Poiana Mărului şi Cernica din Ţara Românească au cunoscut şi ele o perioadă de renaştere în secolul al XVIII-lea. Tot în acest timp se înmulţesc şi bibliotecile particulare.

În 1727 s-au pus bazele *bibliotecii Blajului*, a treia bibliotecă a românilor din Transilvania, cu cărţile episcopilor Ioan Giurgiu şi Inochentie Micu. Constantin Brâncoveanu, Nicolae Mavrocordat, Mihai Şuţu între alţii au donat cărţi şi au adus îmbunătăţiri bibliotecii. Hrisovul din ianuarie 1776, dat de Alexandru Ipsilanti, prevedea ca „peste cărţi să fie şi un epistat credincios, adică bibliotecariu orânduit”[6]. Potrivit celor mai mulţi istorici şi cercetători, *Biblioteca Naţională a României* îşi regăseşte originile în una dintre cele mai vechi biblioteci din România − *Biblioteca Colegiului Sf. Sava din Bucureşti*. Aceasta şi-a pus colecţiile la dispoziţia publicului larg în 1838, atunci când aproape 1000 de volume de carte franţuzească au fost catalogate. După Unirea din 1859, *Biblioteca Colegiului Sf. Sava* a obţinut statutul de *bibliotecă naţională*, primind alternativ denumirile de *Biblioteca Naţională* şi *Biblioteca Centrală*. În anul 1864, apare *Legea reglementării publice*. Conform acestei legi, ea primeşte titulatura de *Biblioteca Centrală a Statului*. În aceasta formulă, biblioteca avea să funcţioneze până în anul 1901, când a fost desfiinţată, colecţiile

[6] Nicolae Şarambei, *op.cit.,* p.128.

BDD-A12918 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:04 UTC)

ei fiind transferate *Bibliotecii Academiei Române*. Ca rezultat al deciziei din 1901, *Biblioteca Academiei* a primit şi atribuţiile unei biblioteci naţionale, situaţie care a durat până in anul 1955, când a fost înfiinţată *Biblioteca Centrală de Stat*, ca principala bibliotecă publică a ţării, cu atribuţiile specifice unei biblioteci naţionale. Imediat după prăbuşirea comunismului (decembrie 1989), la începutul lunii ianuarie 1990, *Biblioteca Centrală de Stat* a devenit *Biblioteca Naţională a României*, ca urmare a deciziei adoptate de noua putere.

Colecţiile *Bibliotecii Naţionale a României* cuprind circa 13 000 000 de unităţi bibliografice cu caracter enciclopedic, organizate în fonduri curente − publicaţii româneşti şi străine (cărţi, ziare şi reviste) şi fonduri ale colecţiilor speciale (bibliofilie, manuscrise, arhiva istorică, periodice româneşti vechi, stampe, fotografii, cartografie, audio-vizual).

Şi totuşi, biblioteca nu va mai fi ceea ce a fost. Această afirmaţie este cel mai elocvent ilustrată prin construcţia *Noii Biblioteci de la Alexandria* şi prin lansarea la Paris a celei mai mari biblioteci digitale din lume. *Noua Bibliotecă din Alexandria*, sau *Biblioteca Alexandrina*, cum este numită, s-a deschis în 2002 şi este considerată „una dintre cele mai importante lucrări arhitectonice din ultimele decenii”[7]. Descrierea bibliotecii ne înfăţişează o construcţie magnifică, de forma unui semi-cilindru vertical, a cărui perfecţiune geometrică aminteşte de impunătoarele edificii ale Egiptului Antic. Simplitatea este caracteristica principală a proiectului. O linie dreaptă străpunge forma cilindrică a bibliotecii servind drept pasarelă pentru pietoni, pentru a facilita accesul la Universitatea din Alexandria aflată în partea de sud. Pasarela trece deasupra unei şosele cu trafic intens pentru a ajunge la al doilea etaj al bibliotecii şi

[7] Fabrice Pataut, *Noua bibliotecă de la Alexandria*, Editura Institutul Cultural Român, Bucureşti, 2006, p. 17.

BDD-A12918 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:04 UTC)

continuă până la o piaţă publică din partea de nord a clădirii, îndreptată spre mare. La vest de pasarelă, o parte din cilindru este desprinsă, creând un gol unde se află intrarea principală în bibliotecă. Intrarea este situată faţă în faţă cu intrarea unei mai vechi săli de conferinţe şi pare că se înclină în faţa acestei construcţii cu care se învecinează. Între cele două clădiri se află o piaţă acoperită cu dale, iar o sferă vastă, în subteranul acesteia, adăposteşte un planetariu. Din forma de cilindru a fost decupată o porţiune oblică. În mod normal, aceasta ar da naştere unei suprafeţe eliptice, dar arhitecţii au început cu un cilindru eliptic care este înclinat faţă de verticală. Astfel, în clădirea obţinută de ei zona parterului şi planul înclinat al acoperişului formează cercuri perfecte. Pereţii înclinaţi ai bibliotecii sunt îndreptaţi toţi către nord, către mare, la fel ca şi panta acoperişului. Dacă un cilindru normal este o formă statică, formele neregulate ale bibliotecii îi conferă impresia de mişcare – impresie întărită de clădirea cu 10 etaje care se întinde pe verticală de la 10 m sub pământ până la 32 m deasupra lui. Peretele sudic al cilindrului este acoperit cu plăci de granit care au fost despicate, şi nu tăiate, din blocuri uriaşe. Suprafaţa lor este neregulată, cu contururi fine. Aceste plăci de granit sunt inscripţionate cu simboluri alfabetice din întreaga lume. Soarele şi lumina care se reflectă dintr-un bazin cu apă învecinat dau naştere unui joc de umbre pe simbolurile sculptate, evocând pereţii templelor egiptene antice. Vasta sală centrală a bibliotecii – un semicerc cu un diametru de 160 m – este o încăpere care copleşeşte, de asemenea. Peretele arcuit este făcut din elemente de beton cu îmbinări uscate, în timp ce peretele drept este acoperit cu piatră neagră şlefuită originară din Zimbabwe. Parterul este construit sub formă de amfiteatru cu şapte niveluri având forma unor terase şi coborând la nord, înspre Marea Mediteraneană.

BDD-A12918 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:04 UTC)

Cea mai mare bibliotecă digitală din lume, considerată un paradis al cunoaşterii, reunind de la manuscrise antice chinezeşti, primele hărţi ale Lumii Noi, ziare irakiene sau texte originale semnate de Rabelais, a fost deschisă la Paris, în aprilie 2009: *Proiectul World Digital Library (WDL),* care aduce la un loc unele dintre cele mai valoroase opere ale lumii, a fost inaugurat la Centrul Unesco din Paris. Platforma *online* va avea structura unei ferestre digitale prin intermediul căreia internauţii vor putea accesa zeci de mii de texte rare din ţări precum Arabia Saudită, Africa de Sud şi Suedia.

Biblioteca digitală este cotată ca instrument educaţional singular în lume, materialele fiind accesate gratuit şi traduse în şapte limbi: „Sperăm ca acest proiect să ajungă o platformă care să promoveze diversitatea culturală şi să răspundă nevoilor educaţionale, într-o lume care este orientată în prezent către conţinut mediatic facil”[8], a spus John Van Oudenaren, directorul proiectului. În parteneriat cu instituţii din întreaga lume, curatorii de la Unesco şi de la *Biblioteca Congresului* au încercat să acopere o arie geografică cât mai extinsă − obiectiv limitat de lipsa digitalizării în multe ţări din lume, în particular ţări din continentul african. „Este un proces în desfăşurare, pe termen lung. În acest moment avem 32 de instituţii partenere. Am vrea să avem o instituţie parteneră în fiecare ţară din lume, pentru că numai atunci vom ajunge o bibliotecă cu adevărat globală”[9], a spus Van Oudenaren. Orientul Mijlociu este una dintre principalele zone de interes cultural. *Biblioteca Naţională a Irakului* va contribui cu o selecţie de ziare şi publicaţii periodice din secolele XIX şi XX, scrise în arabă, engleză, kurdă sau turcă, iar *Biblioteca Alexandrina* va furniza

---

[8] http://www.mondonews.ro/World-Digital-Library-cea-mai-mare-biblioteca-digitala-din-lume+id-9298.html, 12 aprilie 2009, Corina, Şincu, „World Digital Library”.

[9] *Ibidem*.

BDD-A12918 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:04 UTC)

volume din *Descrierea Egiptului*, operă a unor observatori francezi din timpul cuceririi napoleoniene din 1798. „Multe dintre problemele recente dintre Occident, lumea arabă şi cultura islamică, derivă din lipsă de înţelegere. Acest proiect ne va permite să ne prezentăm originile convingerilor, cultura şi literatura. Comunicarea acestor noţiuni va fluidiza dialogul şi va prezenta cultura arabă în lume", a spus Sohair Wastawy, bibliotecar şef la *Biblioteca Alexandrina.*[10]

În acestă idee a configurării unei *biblioteci globale* care să faciliteze dialogul intercultural, *WDL* îşi va concretiza potenţialul prin accesul la produse culturale unice specifice fiecărei ţări. Astfel, *Biblioteca Naţională din Franţa* a contribuit cu o colecţie selecţionată, incluzând un manuscris având o pictură a lui Jean Fouquet, primele filme ale fraţilor Lumière şi o înregistrare a imnului naţional al Franţei, *La Marseillaise* din 1898. Colecţia britanică va cuprinde o selecţie de desene de anatomie şi de texte ştiinţifice, incluzând şi prima schiţă a ADN-ului, făcută de Francis Crick, care arăta structura de dublă spirală a moleculei.

Proiectul a costat câteva zeci de milioane de dolari şi a fost susţinut din donaţiile private ale unor companii precum Google sau Microsoft.

WDL este cel mai amplu *proiect de digitalizare culturală*. Uniunea Europeană a lansat un proiect similar, intitulat *Europeana* în noiembrie anul trecut, transferând online milioane de cărţi, opere de artă, hărţi, filme şi conţinut audio-video din bibliotecile naţionale şi din galeriile europene.

Biblioteca Digitală Europeană a conectat bibliotecile virtuale de pe Internet ale statelor membre. În jur de 138 milioane de cititori sunt înregistraţi în prezent în cadrul bibliotecilor din Uniunea Europeană.

---

[10] *Ibidem*.

BDD-A12918 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:04 UTC)

Bibliografie selectivă

Carlier, Pierre, *Cartea un călător milenar*, Editura Tineretului, Bucureşti, 1964,
Harper, Elisabeth, *Povestea scrisului*, Editura Tineretului, Bucureşti, 1960;
Pataut, Fabrice, (trad. Ioan Creţu), *Noua bibliotecă de la Alexandria*, Editura Institutul Cultural Român, Bucureşti, 2006;
Şarambei, Nicolae, *Istoria cărţii*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1990.
Surse Internet:
http://www.mondonews.ro/World-Digital-Library-cea-mai-mare-biblioteca-digitala-din-lume+id-9298.html, 12 aprilie 2009, Şincu, Corina, „World Digital Library".

Abstract

The present article brings into discussion the concept of the *library* and its importance for the spiritual evolution of the humanity along the time. The most important libraries of the world are mentioned and their contribution to the cultural development. We have also presented the first important libraries which were created in our country, revealing the synchronized change of our culture with the European one. Across the centuries this concept of *library* has been continuously modified according to the humanity progress, in general. The books made of paper are replaced by the e-books. So, the most recent renewing of the concept is represented by the *digital library* that has appeared in the idea of a *global library*. This final concept exeeds the limits of the *classical library*, because it becomes a tool for intercultural communication of the entire planet.

BDD-A12918 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:04 UTC)